

Λίγα λόγια για την υπόθεση του «Επιθεωρητή»

Αν σταθεί κάποιος στην επιφάνεια του έργου, θα καταλήξει στο πρόχειρο συμπέρασμα πως ο «Επιθεωρητής» δεν είναι παρά μια κλασικού τύπου φάρσα, με μια κοινότατη υπόθεση:

Σε μια απόκεντρη επαρχία, οι αρχές του τόπου εκλαμβάνουν ως ανώτερο υπάλληλο, που καταφθάνει για έλεγχο, έναν ελαφρόμυαλο τύπο, ο οποίος καταφέρνει εν τέλει, και χωρίς να καταβάλει ιδιαίτερη προσπάθεια, να αποκομίσει ουκ ολίγα κέρδη απ' αυτή την παρανόηση. Οι αρχές του τόπου, με άλλα λόγια, αυτοεξευτελίζονται, γκρεμίζοντας με τα ίδια τους τα χέρια το μοναδικό στοιχείο που έτρεφε την αυτοεκτίμησή τους: την εξυπνάδα, την καταποσύνη τους. Κι ενώ αυτό είναι ο ορισμός της τραγωδίας, το έργο προτιμά να διανύσει έναν παράλληλο δρόμο: το δρόμο της κωμωδίας.

Το ενδιαφέρον της κωμωδίας αυτής, ως προς τη διαδρομή που ακολουθεί, εντοπίζεται κυρίως σ αυτό: θα δούμε να παρελαύνουν ενώπιόν μας μερικοί από τους πιο κλασικούς χαρακτήρες διεφθαρμένων ανθρώπων, οι οποίοι εκμεταλλεύονται την υπαλληλική τους ιδιότητα, την εξουσία που διαθέτουν, προκειμένου να αποκομίσουν κάποιο προσωπικό όφελος, κυρίως οικονομικό. Καταπιέζουν, έτσι, τους αδύναμους, αυθαιρετούν χωρίς κανέναν ενδοιασμό, παίζουν το ρόλο που τους έχει ανατεθεί από την ανάποδη. Όσο για τους ηθικούς ή νομικούς φραγμούς, δεν είναι παρά κούφια λόγια. Που δεν κλονίζουν ούτε την υπνώττουσα συνείδησή τους, ούτε τη ρότα του δημόσιου βίου τους. Τα ερείσματα πάνω στα οποία στηρίζεται ο εφησυχασμός τους είναι πιο ισχυρά: Είναι, πρώτα, η γενικευμένη διαφθορά, που σημαίνει ότι μπορούν εύκολα να υπερκεράσουν τον έλεγχο των ανωτέρων, χρησιμοποιώντας τις δοκιμασμένες και αποδεδειγμένα αποτελεσματικές μεθόδους. Και είναι, έπειτα, η αρραγής μεταξύ τους ενότητα, που συνεκτικό της στοιχείο είναι η συνειδητή. Πρόκειται, βέβαια, για ένα είδος λυκοφιλίας, όπου ο ένας έχει ράμματα για τη γούνα των άλλων, κι έτσι αναγκαστικά αλληλοϋποστηρίζονται.

Το ερώτημα που προκύπτει στο τέλος είναι αν υπάρχει ελπίδα εξόδου απ' αυτόν το φαύλο κύκλο. Μπορεί, ας πούμε, ένας δίκαιος άνθρωπος που βρίσκεται ψηλά στην ιεραρχία της εξουσίας να επιβάλει την κάθαρση; Ή μήπως δεν είναι δυνατόν να προωθηθεί από το σύστημα σ' ένα καίριο πόστο

ένας τίμιος; Και μπορούμε να αποδώσουμε εξ ολοκλήρου στο σύστημα όλα τα στραβά και τ' ανάποδα, ή το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης το έχει η ανθρώπινη φύση που είναι άπληστη από καταβολής κόσμου;

Τα ερωτήματα αυτά χωράνε πολλή συζήτηση, κι αν ο «Επιθεωρητής» καταφέρει να τα θέσει επί τάπητος στο μυαλό των θεατών του έργου, αυτό θα συνιστά και τη συνεισφορά της Ομάδας μας για την έξοδο της χώρας μας από την κρίση!